

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS (EL) 2021/156,

9. veebruar 2021,

millega pikendatakse teaduse ja uue tehnoloogia eetika Euroopa tööühma volitusi

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 käsitletakse liidu aluseks olevaid väärtusi. Euroopa Liidu lepingu artikliga 6 antakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartale aluslepingutega samaväärne õigusjõud ja nähakse ette, et Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga tagatud ja liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest tavadest tulenevad põhiõigused on liidu õiguse üldpõhimõtted.
- (2) 20. novembril 1991 otsustas Euroopa Komisjon lülitada ühenduse teadusuuringute ja tehnika arendamise poliitika otsustamisprotsessi eetika, luues biotehnoloogia eetika nõustajate tööühma.
- (3) 16. detsembril 1997 otsustas komisjon biotehnoloogia eetika nõustajate tööühma asendada teaduse ja uue tehnoloogia eetika Euroopa tööühmaga (edaspidi „EGE“) ning laiendada selle volitusi teaduse ja tehnoloogia kõikidele rakendusvaldkondadele. EGE volitusi on hiljem pikendatud, viimati komisjoni otsusega (EL) 2016/835 ⁽¹⁾ viie aasta pikkuseks perioodiks, mis lõpeb 28. mail 2021.
- (4) On asjakohane pikendada alates sellest kuupäevast EGE volitusi määramata ajaks ning määrata uued liikmed kooskõlas komisjoni 30. mai 2016. aasta otsusega C(2016) 3301 final, millega on kehtestatud horisontaalsed eeskirjad komisjoni eksperdirühmade loomiseks ja toimimiseks (edaspidi „horisontaalsed eeskirjad“).
- (5) EGE peaks jätkama komisjonile horisontaaltasandil sõltumatu nõu andmist liidu kõikides poliitika- ja õigusloomevaldkondades, kus teaduse ja uue tehnoloogia areng hõlmab eetilist, ühiskondlikku või põhiõigustega seotud mõõdet, tehes seda komisjoni palvel või omal algatusel ja komisjoniga kokkuleppel. Komisjon võib juhtida EGE tähelepanu küsimustele, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu hinnangul suure eetilise tähtsusega.
- (6) EGE ülesanded on vajalikud põhiõiguste ja -väärtuste lõimimiseks liidu poliitikasse kõikides teadusliku ja tehnoloogilise innovatsiooni valdkondades. Sel eesmärgil peaks EGE tegema põhjalikke analüüse ning esitama oma arvamustes ja seisukohtades peamisi eetilisi probleeme käsitlevaid konkreetseid soovitusi.
- (7) EGE peaks koosnema kõrgelt kvalifitseeritud sõltumatutest ekspertidest, kes on ametisse nimetatud isikuliselt ning tegutsevad sõltumatult ja avalikes huvides. Nende valimisel peaks komisjoni abistama sõltumatu valimiskomitee. Valimine peaks toimuma objektiivsete kriteeriumide alusel pärast avaliku kandideerimiskutse avaldamist.

⁽¹⁾ Komisjoni 25. mai 2016. aasta otsus (EL) 2016/835 teaduse ja uute tehnoloogiate eetika Euroopa tööühma volituste pikendamise kohta (ELT L 140, 27.5.2016, lk 21).

- (8) EGE liikmete jaoks tuleks ette näha teabe avaldamise eeskirjad.
- (9) Isikuandmeid tuleks töödelda kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725 ⁽²⁾.
- (10) Selguse ja õiguskindluse huvides tuleks otsus (EL) 2016/835 tunnistada ametlikult kehtetuks alates 28. maist 2021. Kuna valikuprotsessi ja koosolekukulused käsitlevad sätteid tuleb läbi vaadata juba enne otsuse (EL) 2016/835 kohaste volituste lõppemist, tuleks asjaomaseid sätteid kohaldada alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast,

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise

Luuakse teaduse ja uue tehnoloogia eetika Euroopa töörühm (edaspidi „EGE“).

Artikkel 2

Ülesanded

EGE ülesanne on anda komisjonile sõltumatut nõu küsimustes, kus teaduse ja uue tehnoloogia areng hõlmab eetilist, ühiskondlikku või põhiõigustega seotud mõõdet; EGE teeb seda komisjoni palvel või omal algatusel oma esimehe kaudu ja kokkuleppel komisjoni vastutava talitusega.

Eelkõige on EGE ülesanne:

- a) teha kindlaks ja sõnastada teaduse ja tehnoloogia arengust tulenevad eetilised küsimused ning neid analüüsida;
- b) anda liidu poliitika ja õigusnormide väljatöötamiseks, rakendamiseks ja järelevalveks hädavajalikke suuniseid arvamuste ja seisukohtadena esitatud analüüsides ja soovitude kujul, mis aitavad edendada liidu eetilist poliitikakujundamist kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga.

Artikkel 3

Konsulteerimine

Komisjon võib konsulteerida EGEGA igas küsimuses, mis on seotud artiklis 2 sätestatud ülesannetega. Selles kontekstis võib komisjon juhtida EGE tähelepanu küsimustele, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu hinnangul suure eetilise tähtsusega. Komisjoni loodud teised eksperdirühmad konsulteerivad vastavalt vajadusele EGEGA küsimustes, mis on seotud artiklis 2 sätestatud ülesannetega.

Artikkel 4

Liikmed

1. EGESse kuulub kuni 15 liiget.
2. Liikmed on pädevad täitma artiklis 2 sätestatud ülesandeid.
3. Liikmed nimetatakse ametisse isikuliselt.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

4. Liikmed tegutsevad sõltumatult ja avalikes huvides. Liikmed teavitavad komisjoni teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi vastutavat talitust õigeaegselt igast huvide konfliktist, mis võib ohustada nende sõltumatust.

5. Liikmeid, kes ei suuda enam tulemuslikult panustada EGE tegevusse, kes ei vasta komisjoni vastutava talituse hinnangul tingimustele, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 339, või kes astuvad ametist tagasi, ei kutsuta enam osalema ühelgi töörühma koosolekul ja nende asemele võib komisjoni president määrata ülejäänud ametiajaks artikli 5 lõikes 7 osutatud reservnimekirjast uue liikme.

Artikkel 5

Valikuprotsess

1. EGE liikmed valitakse avaliku kandideerimiskutse kaudu, mis avaldatakse komisjoni eksperdirühmade ja muude samalaadsete üksuste registris (edaspidi „eksperdirühmade register“). Lisaks võib kandideerimiskutse avaldada muude vahendite kaudu, sealhulgas vastavatel veebisaitidel. Kandideerimiskutses määratletakse selgelt valikukriteeriumid, sealhulgas vajalikud tööga seotud eksperditeadmised. Minimaalne taotluste esitamise tähtaeg on neli nädalat.

2. Liikmeks kandideerijad avalikustavad kõik asjaolud, mis võivad tekitada huvide konflikti. Eelkõige nõuab komisjoni vastutav talitus, et need isikud esitaksid oma taotluse osana eksperdirühmade huvide deklaratsiooni standardvormi alusel koostatud huvide deklaratsiooni ja ajakohastatud elulookirjelduse. Isikuliselt ametisse nimetatavaks kandidaadiks kvalifitseerumiseks tuleb esitada nõuetekohaselt täidetud huvide deklaratsioon. Huvide konflikti hindamine toimub kooskõlas horisontaalsete eeskirjadega.

3. EGE liikmed nimetab artiklis 2 osutatud valdkondades pädevate kandideerimiskutsele vastanud spetsialistide hulgast ametisse komisjoni president lähtuvalt komisjoni selle liikme ettepanekust, kes vastutab EGE-le sekretariaaditeenust pakkuva komisjoni talituse eest.

4. Valikuprotsessi juhivad valimiskomitee. Eelkõige abistab valimiskomitee komisjoni EGE liikmekandidaatide kindlakstegemisel ja valimisel ning selle hindamisel, kas nad saavad ja tahavad liikmena töötada. Valimiskomitee koosneb kolmest liikmest, kelle nimetab ametisse komisjoni liige, kes vastutab EGE-le sekretariaaditeenust pakkuva komisjoni talituse eest, ning komiteed toetab komisjoni vastutavale talitusele alluv sekretariaat. Valimiskomitee hindab nõuetekohaseid kandidaate komisjoni vastutava talituse esitatud nimekirjast, mis on koostatud kõikide taotluste esialgse valikukriteeriumidest lähtuva hindamise alusel. Valimiskomitee esitab oma soovitusel komisjoni sellele liikmele, kes vastutab EGE-le sekretariaaditeenust pakkuva komisjoni talituse eest.

5. EGE liikmete valimisel seab komisjoni vastutav talitus eesmärgiks tagada võimaluste piires kõrgetasemelised eksperditeadmised ja pluralism, geograafiline ja sooline tasakaal ning asjakohase oskusteabe ja huvipakkuvate valdkondade tasakaalustatud esindatus, võttes arvesse artiklis 2 sätestatud EGE ülesandeid, nõutavate eksperditeadmiste laadi ja kandidaatide huvi kandideerimiskutse vastu.

6. Liikmed nimetatakse ametisse kuni kolmeks aastaks. Nad jäävad ametisse kuni nende asendamiseni või oma ametiaja lõpuni. Nende ametiaega võib pikendada. EGE liige on võimalik olla kuni kolm ametiaega.

7. Komisjoni vastutav talitus koostab sobivatest kandidaatidest reservnimekirja, mida võib kasutada liikmete asendajate ametisse nimetamiseks. Komisjoni vastutav talitus küsib enne kandidaadi nime reservnimekirja lisamist tema nõusolekut.

Artikkel 6

Esimees

EGE valib oma ametiajaks oma liikmete hulgast lihthälteenamusega esimehe ning ühe või kaks aseesimeest.

Artikkel 7

Tegevus

1. EGE töö koordineerimise ja korraldamise ning EGE-le sekretariaaditeenuse tagamise eest vastutab komisjoni vastutav talitus tihedas koostöös EGE esimehega.
2. EGE ja selle allrühmade koosolekutel võivad osaleda asjaomase menetluse vastu huvi tundvad komisjoni teiste talituste ametnikud.
3. EGE tööprogrammi, sealhulgas EGE omal algatusel tehtud ettepanekud eetikaanalüüside kohta kiidab heaks komisjoni vastutav talitus. Iga eetikaanalüüsi taotlus sisaldab taotletava analüüsi parameetreid. EGE-lt nõu küsimisel määrab komisjon analüüsi jaoks tähtaja.
4. EGE arvamused peavad sisaldama soovitusi. Need peavad põhinema asjaomaste teadus- ja tehnoloogiavaldkondade tippaseme ülevaatel ning käsitletavate eetikaküsimuste põhjalikul analüüsil. EGE soovitustest teavitatakse komisjoni asjaomaseid talitusi.
5. EGE töötab kollegiaalselt. Töökorral põhineva töökorraldusega püütakse tagada kõikide liikmete aktiivne osalemine rühma töös. Üldjuhul võtab töörühm oma arvamused ja seisukohad vastu konsensuse alusel. Hääletuse korral otsustatakse hääletuse tulemus liikmete lihthälteenamusega. Vastu hääletanud või hääletamisest hoidunud liikmetel on õigus lasta lisada asjaomasele arvamusele või seisukohale nende arvamuse põhjenduse kokkuvõtet sisaldav dokument (vähemuse arvamus) koos eriarvamusele jäänud liikme(te) nime(de)ga.
6. Iga arvamus edastatakse komisjoni presidendile või presidendi määratud esindajale. Iga arvamus avaldatakse viivitamata pärast EGEs vastu võtmist ja tehakse kättesaadavaks EGE veebisaidil ning edastatakse ühtlasi Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
7. Üldjuhul toimuvad EGE koosolekud komisjoni ruumides vastavalt komisjoni vastutava talituse kehtestatud korrale ja ajakavale. EGE peab 12 kuu jooksul vähemalt kuus koosolekut, millele kulub vähemalt 12 tööpäeva aastas. Vajaduse korral võib kokkuleppel komisjoni vastutava talitusega korraldada täiendavaid koosolekuid.
8. Komisjoni vastutav talitus võib seoses EGE analüüside koostamisega ja olemasolevate vahendite piires algatada uuringuid kogu vajaliku teadusliku ja tehnilise teabe kogumiseks ning luua tihedad sidemed liikmesriikides ja kolmandates riikides eetikaküsimustega tegelevate eri asutuste esindajatega.
9. Komisjoni vastutav talitus korraldab avaliku ümarlaua, et soodustada EGE arvamusi käsitlevat dialoogi ja suurendada nende läbipaistvust. EGE loob tihedad sidemed EGE tööga seotud komisjoni talitustega.
10. Kui operatiivsetest asjaoludest tulenevalt on mõne konkreetse teema suhtes vaja anda nõu kiiremini, kui seda võimaldaks arvamuse vastuvõtmine, võib analüüsi tulemuse esitada lühikese seisukohana või muus vormis; vajaduse korral järgneb sellele põhjalikum analüüs arvamuse kujul, mille puhul on tagatud samasugune läbipaistvus nagu iga teiseigi arvamuse puhul. Seisukohad avaldatakse ja tehakse kättesaadavaks EGE veebisaidil. Kui EGE peab seda vajalikuks, võib ta oma tööprogrammi osana ja kokkuleppel komisjoni vastutava talitusega oma arvamust ajakohastada.

11. EGE arutelud on konfidentsiaalsed. EGE võib kokkuleppel komisjoni vastutava talitusega otsustada oma liikmete lihthälteenamusega oma arutelu üldsusele kättesaadavaks teha.
12. Protokollis kajastatakse adekvaatselt ja täielikult päevakorra iga punktiga seotud arutelu ja EGE esitatud arvamusi. Protokollis koostab sekretariaat esimehe vastutusel.

Artikkel 8

Allrühmad

1. Komisjoni vastutav talitus võib luua konkreetsete küsimustega tegelemiseks allrühmi, kes tegutsevad komisjoni vastutava talituse kindlaks määratud pädevuse alusel. Allrühmad tegutsevad kooskõlas horisontaalsete eeskirjadega ja annavad aru EGE-le. Allrühmad saadetakse pärast neile määratud ülesannete täitmist laiali.
2. Allrühmade liikmed, kes ei ole EGE liikmed, valitakse vastavalt artiklile 5 ja horisontaalsetele eeskirjadele ⁽³⁾ avaliku kandideerimiskutse kaudu.

Artikkel 9

Kutsutud eksperdid

1. Komisjoni vastutav talitus võib vastavalt vajadusele kutsuda konkreetsete päevakorraküsimuste arutamiseks EGE või selle allrühmade töös osalema teatava pädevusega või teatavat vaatenurka esindavaid eksperte ja asjaomaste organisatsioonide esindajaid.
2. Kui seda peetakse teaduse ja uue tehnoloogia arenguga seotud eetikaküsimuste laia spektri käsitlemiseks vajalikuks, võib komisjoni vastutav talitus kaasata EGE töösse ka väliseksperthe.

Artikkel 10

Töökord

EGE võtab komisjoni vastutava talituse ettepanekul ja temaga kokkuleppel lihthälteenamusega ja eksperdirühmade standardtöökorra alusel kooskõlas horisontaalsete eeskirjadega vastu oma töökorra.

Artikkel 11

Ametisaladus ja salastatud teabe käitlemine

EGE ja selle allrühmade liikmed ning kutsutud eksperdid ja valimiskomitee liikmed järgivad aluslepingutes ja nende rakenduseeskirjades sätestatud ametisaladuse hoidmise kohustust, mis kehtib institutsioonide kõikide liikmete ja töötajate suhtes, ning samuti komisjoni otsustes (EL, Euratom) 2015/443 ⁽⁴⁾ ja (EL, Euratom) 2015/444 ⁽⁵⁾ sätestatud komisjoni julgeolekunorme, mis on seotud liidu salastatud teabe kaitsega. Kui nad neid kohustusi ei täida, võib komisjon võtta kõik asjakohased meetmed.

⁽³⁾ Vt horisontaalsete eeskirjade artikkel 10 ja artikli 14 lõige 2.

⁽⁴⁾ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/443 komisjoni julgeoleku kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 41).

⁽⁵⁾ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/444 ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 53).

*Artikkel 12***Läbipaistvus**

1. EGE ja selle allrühmad registreeritakse ning nende liikmete nimed avaldatakse eksperdirühmade registris.
2. Kõik asjakohased dokumendid, sealhulgas päevakorrad, protokollid ja osalejate kaastööd avaldatakse eksperdirühmade registris või sellise teabe avaldamiseks ette nähtud veebisaidil, mis on kättesaadav registris esitatud lingi kaudu. Kõnealustele veebisaitidele juurdepääsu ei piirata kasutajaks registreerimise nõudega ega ühelgi muul viisil. Eelkõige avaldatakse aegsasti enne koosolekut selle päevakord ja muud asjakohased taustdokumendid ning pärast koosolekut õigeaegselt selle protokoll. Avaldamisega seotud erandid nähakse ette üksnes juhul, kui leitakse, et asjaomase dokumendi avalikustamine kahjustaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1049/2001 ⁽⁶⁾ artikli 4 kohast avalike või erahuvide kaitset.

*Artikkel 13***Koosolekukulud**

1. EGE ja selle allrühmade tegevuses osalejatele ei maksta nende osutatavate teenuste eest tasu.
2. Komisjon hüvitab EGE ja selle allrühmade tegevuses osalejate ning valimiskomitee liikmete reisi- ja elamiskulud. Kulud hüvitatakse vastavalt komisjonis kehtivatele eeskirjadele ja nende summade piires, mis on komisjoni talitustele igaaastase vahendite eraldamise korra kohaselt selleks otstarbeks eraldatud.

*Artikkel 14***Kehtetuks tunnistamine**

Otsus (EL) 2016/835 tunnistatakse kehtetuks alates 28. maist 2021.

*Artikkel 15***Kohaldamine**

Käesolevat otsust kohaldatakse alates 28. maist 2021, välja arvatud artikleid 5 ja 13.

Brüssel, 9. veebruar 2021

Komisjoni nimel

president

Ursula VON DER LEYEN

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43). Need erandid on ette nähtud avaliku julgeoleku, sõjaliste küsimuste, rahvusvaheliste suhete, finants-, raha- ja majanduspoliitika, isikute eraelu puutumatus ja isikupuutumatus, kaubandushuvide, kohtumenetluste ja õigusnõustamise, kontrollimise/uurimise/auditeerimise ning institutsioonide otsustamisprotsesside kaitseks.